2024/613

7.3.2024

# KOMMISSIONENS HENSTILLING (EU) 2024/613

## af 18. december 2023

## om Litauens udkast til ajourført integreret national energi- og klimaplan for perioden 2021-2030 og om de litauiske foranstaltningers overensstemmelse med Unionens mål om klimaneutralitet og med målet om at sikre fremskridt med hensyn til klimatilpasning

**(Kun den litauiske udgave er autentisk)**

EUROPA-KOMMISSIONEN —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 292,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1999 af 11. december 2018 om forvaltning af energiunionen og klimaindsatsen, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 663/2009 og (EF) nr. 715/2009, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/22/EF, 98/70/EF, 2009/31/EF, 2009/73/EF, 2010/31/EU, 2012/27/EU og 2013/30/EU, Rådets direktiv 2009/119/EF og (EU) 2015/652 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 525/2013 ([1]), særlig artikel 9, stk. 2, og artikel 14, stk. 6,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1119 af 30. juni 2021 om fastlæggelse af rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning (EF) nr. 401/2009 og (EU) 2018/1999 (»den europæiske klimalov«) ([2]), særlig artikel 7, stk. 2, og

ud fra følgende betragtninger:

*Henstillinger om Litauens udkast til ajourført integreret national energi- og klimaplan for perioden 2021-2030*

(1) Den 28. juni 2023 forelagde Litauen sit udkast til ajourført integreret national energi- og klimaplan.

(2) I artikel 3 i forordning (EU) 2018/1999 (»forvaltningsforordningen«) og bilag I hertil fastsættes de elementer, der skal medtages i de ajourførte integrerede nationale energi- og klimaplaner. I december 2022 vedtog Kommissionen en vejledning til medlemsstaterne om processen for og omfanget af udarbejdelsen af udkastene til ajourførte nationale energi- og klimaplaner og de endelige udgaver heraf ([3]). Vejledningen indeholder eksempler på god praksis og redegør for konsekvenserne af den seneste politiske, retlige og geopolitiske udvikling på det energi- og klimapolitiske område.

(3) I forbindelse med REPowerEU-planen ([4]) og som led i det europæiske semester 2022 og 2023 har Kommissionen lagt særlig vægt på medlemsstaternes energi- og klimarelaterede reformer og investeringsbehov for at styrke energisikkerheden og prisoverkommeligheden ved at fremskynde en grøn og retfærdig omstilling. Dette afspejles i landerapporterne for Litauen for 2022 og 2023 ([5]) og Rådets henstillinger til Litauen ([6]). Medlemsstaterne bør i deres endelige ajourførte integrerede nationale energi- og klimaplaner tage de seneste landespecifikke henstillinger i betragtning.

([1]) EUT L 328 af 21.12.2018, s. 1.
([2]) EUT L 243 af 9.7.2021, s. 1.
([3]) Meddelelse fra Kommissionen — Vejledning til medlemsstaterne om ajourføring af de nationale energi- og klimaplaner for 2021-2030 (EUT C 495 af 29.12.2022, s. 24).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 617 final og SWD(2023) 615 final.
([6]) COM(2022) 617 (henstilling med henblik på Rådets henstilling) og COM(2023) 615 final (henstilling med henblik på Rådets henstilling).

(4) Kommissionens henstillinger vedrørende opfyldelsen af nationale mål i henhold til forordningen om indsatsfordeling ([7]) bygger på sandsynligheden for, at medlemsstaterne vil overholde 2030-målene, under hensyntagen til reglerne for anvendelse af fleksibilitet i henhold til nævnte forordning.

(5) Formålet med Kommissionens henstillinger vedrørende opsamling, anvendelse og lagring af $CO_2$ er at få et overblik over den planlagte udbredelse af disse teknologier på nationalt plan, herunder oplysninger om årlige mængder $CO_2$, der efter planen skal opsamles inden 2030, opdelt efter kilde til opsamlet $CO_2$ fra anlæg, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/87/EF ([8]), eller fra andre kilder såsom biogene kilder eller direkte opsamling fra luften, om planlagt infrastruktur til transport af $CO_2$ og om den potentielle indenlandske $CO_2$-lagringskapacitet og injicerede $CO_2$-mængder, der efter planen vil være til rådighed i 2030.

(6) Kommissionens henstillinger vedrørende resultater i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/841 ([9]) (om arealanvendelse, ændret arealanvendelse og skovbrug — »LULUCF-forordningen«) omhandler medlemsstaternes overholdelse af »no debit«-reglen for perioden 2021-2025 (1. periode) og deres nationale mål for perioden 2026-2030 (2. periode) under hensyntagen til reglerne for brug af fleksibilitet som fastsat i nævnte forordning. I Kommissionens henstillinger tages der også højde for, at eventuelle emissionsoverskridelser i henhold til LULUCF-forordningen i 1. periode automatisk vil blive overført til forordningen om indsatsfordeling.

(7) For at kunne støtte opfyldelsen af energi- og klimaafbødningsmålsætningerne via klimatilpasning ordentligt er det vigtigt at identificere eventuelle farer forårsaget af klimaændringer og analysere klimasårbarheder og -risici, der kan påvirke relevante områder, befolkninger og sektorer. I Kommissionens henstillinger om tilpasning vurderes det, i hvilket omfang Litauen i sin ajourførte nationale energi- og klimaplan har integreret tilpasningsmål, hvori der er taget højde for klimarisici, som kan forhindre Litauen i at nå målsætningerne og målene i energiunionen. Uden planlagte og gennemførte specifikke tilpasningspolitikker og -foranstaltninger bringes opfyldelsen af målsætningerne i energiunionens dimensioner i fare. Vandforvaltning under skiftende klimaforhold kræver særlig opmærksomhed på grund af risikoen for elektricitetsforstyrrelser, da oversvømmelser, varme og tørke påvirker energiproduktionen.

(8) Kommissionens henstillinger vedrørende ambitionerne om vedvarende energi er baseret på den formel, der er fastsat i bilag II til forordning (EU) 2018/1999, og som er baseret på objektive kriterier, samt på de vigtigste politikker og foranstaltninger, der mangler i Litauens udkast til ajourført national energi- og klimaplan som grundlag for en rettidig og omkostningseffektiv opfyldelse af Litauens nationale bidrag til Unionens bindende mål for vedvarende energi på mindst 42,5 % i 2030 og de kollektive bestræbelser på at øge det til 45 % i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/2001 ([10]) om fremme af energi fra vedvarende energikilder.

([7]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/842 af 30. maj 2018 om bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissioner for medlemsstaterne fra 2021 til 2030 som bidrag til klimaindsatsen med henblik på opfyldelse af forpligtelserne i Parisaftalen og om ændring af forordning (EU) nr. 525/2013 (EUT L 156 af 19.6.2018, s. 26) som ændret ved forordning (EU) 2023/857 af 19. april 2023 om ændring af forordning (EU) 2018/842 om bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissioner for medlemsstaterne fra 2021 til 2030 som bidrag til klimaindsatsen med henblik på opfyldelse af forpligtelserne i Parisaftalen og af forordning (EU) 2018/1999 (EUT L 111 af 26.4.2023, s. 1).

([8]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/87/EF af 13. oktober 2003 om et system for handel med kvoter for drivhusgasemissioner i Unionen og om ændring af Rådets direktiv 96/61/EF (EUT L 275 af 25.10.2003, s. 32).

([9]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/841 af 30. maj 2018 om medtagelse af drivhusgasemissioner og -optag fra arealanvendelse, ændret arealanvendelse og skovbrug i klima- og energirammen for 2030 og om ændring af forordning (EU) nr. 525/2013 og afgørelse nr. 529/2013/EU (EUT L 156 af 19.6.2018, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/839 af 19. april 2023 om ændring af forordning (EU) 2018/841 for så vidt angår anvendelsesområdet, forenkling af rapporterings- og overholdelsesregler og fastsættelse af medlemsstaternes mål for 2030, og om ændring af forordning (EU) 2018/1999 for så vidt angår forbedring af overvågning, rapportering, sporing af fremskridt og revision (EUT L 107 af 21.4.2023, s. 1).

([10]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/2001 af 11. december 2018 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder (EUT L 328 af 21.12.2018, s. 82), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/2413 af 18. oktober 2023 om ændring af direktiv (EU) 2018/2001, forordning (EU) 2018/1999 og direktiv 98/70/EF for så vidt angår fremme af energi fra vedvarende energikilder og om ophævelse af Rådets direktiv (EU) 2015/652 (EUT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

Kommissionens henstillinger er også baseret på Litauens bidrag til de specifikke mål i direktivets artikel 15a, 22a, 23, 24 og 25 og de dertil knyttede politikker og foranstaltninger til hurtig gennemførelse af direktivet. Henstillingerne afspejler betydningen af at udarbejde omfattende langsigtede planer for udbredelsen af vedvarende energi, navnlig vindenergi, for at øge den europæiske fremstillingsindustris og netoperatørernes synlighed i overensstemmelse med den europæiske vindkraftpakke ([11]).

(9) Kommissionens henstillinger vedrørende det nationale bidrag til energieffektivitet er baseret på artikel 4 i direktiv (EU) 2023/1791 om energieffektivitet ([12]) og formlen i bilag I til nævnte direktiv samt de dertil knyttede politikker og foranstaltninger til gennemførelse heraf.

(10) I Kommissionens henstillinger lægges der særlig vægt på mål, målsætninger og bidrag og dertil knyttede politikker og foranstaltninger til gennemførelse af REPowerEU-planen med henblik på hurtigt at udfase afhængigheden af fossile brændstoffer fra Rusland. I henstillingerne er erfaringerne med gennemførelsen af pakken »Spar på gassen til en sikker vinter« ([13]) ligeledes taget med i betragtning. Henstillingerne afspejler nødvendigheden af at gøre energisystemet mere modstandsdygtigt i lyset af de forpligtelser, der følger af forordning (EU) 2019/941 ([14]) om risikoberedskab i elsektoren og forordning (EU) 2017/1938 ([15]) om gasforsyningssikkerhed, og i overensstemmelse med Kommissionens henstilling om energilagring ([16]).

(11) I Kommissionens henstillinger er der taget højde for behovet for at fremskynde integrationen af det indre energimarked for at øge fleksibiliteten og styrke og beskytte forbrugerne. Der er også taget hensyn til betydningen af at vurdere antallet af energifattige husholdninger i overensstemmelse med kravene i artikel 3 i forordning (EU) 2018/1999 og Kommissionens henstilling (EU) 2023/2407 ([17]).

(12) Kommissionens henstillinger afspejler betydningen af at sikre tilstrækkelige investeringer i forskning og innovation inden for ren energi for at fremme udviklings- og produktionskapacitet på dette område, herunder passende politikker og foranstaltninger for energiintensive industrier og andre virksomheder, samt behovet for at opkvalificere arbejdsstyrken til en nulemissionsindustri med henblik på at konsolidere en stærk, konkurrencedygtig og ren økonomi i Unionen.

(13) Kommissionens henstillinger bygger på de forpligtelser, der er indgået i henhold til Parisaftalen, til at udfase anvendelsen af fossile brændstoffer samt på betydningen af at udfase subsidier til fossile brændstoffer.

(14) Kommissionens henstillinger om investeringsbehov følger dens vurdering af, om udkastet til ajourført plan giver et generelt overblik over de investeringer, der skal til for at nå målsætningerne, målene og bidragene for alle dimensioner af energiunionen, angiver finansieringskilderne, idet der skelnes mellem private og offentlige kilder, redegør for investeringer, der er i overensstemmelse med Litauens genopretnings- og resiliensplan, Litauens territoriale plan for retfærdig omstilling og de landespecifikke henstillinger for 2022-2023, der er fremsat som led i det europæiske semester, og omfatter en robust makroøkonomisk vurdering af planlagte politikker og foranstaltninger. Der bør i den nationale energi- og klimaplan sikres gennemsigtighed og forudsigelighed i de nationale politikker og foranstaltninger til støtte for investeringssikkerheden.

([11]) Meddelelse om en europæisk handlingsplan for vindkraft (COM(2023) 669 final af 24.10.2023) og meddelelse om opfyldelse af EU's ambitioner for vedvarende offshoreenergi (COM(2023) 668 final).

([12]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/1791 af 13. september 2023 om energieffektivitet og om ændring af forordning (EU) 2023/955 (EUT L 231 af 20.9.2023, s. 1).

([13]) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – »Spar på gassen til en sikker vinter« (COM(2022) 360 final).

([14]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/941 af 5. juni 2019 om risikoberedskab i elsektoren og om ophævelse af direktiv 2005/89/EF (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 1).

([15]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1938 af 25. oktober 2017 om foranstaltninger til opretholdelse af gasforsyningssikkerheden og ophævelse af forordning (EU) nr. 994/2010 (EUT L 280 af 28.10.2017, s. 1).

([16]) Kommissionens henstilling af 14. marts 2023 om energilagring, der understøtter et dekarboniseret og sikkert energisystem i EU (EUT C 103 af 20.3.2023, s. 1).

([17]) Kommissionens henstilling (EU) 2023/2407 af 20. oktober 2023 om energifattigdom (EUT L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(15) Kommissionens henstillinger afspejler, hvor vigtigt det er at foretage en bred regional høring og sikre en tidlig og inklusiv høring om planen, herunder en reel offentlig deltagelse med tilstrækkelige oplysninger og en tilstrækkelig tidsplan, jf. Aarhuskonventionen ([18]).

(16) Kommissionens henstillinger om retfærdig omstilling afspejler vurderingen af, om Litauen i sin plan i tilstrækkelig grad dækker de relevante sociale, beskæftigelsesmæssige og færdighedsmæssige virkninger af klima- og energiomstillingen og fremlægger passende ledsagende politikker og foranstaltninger til fremme af en retfærdig omstilling, samtidig med at planen bidrager til at fremme både menneskerettigheder og ligestilling mellem kønnene.

(17) Kommissionens henstillinger til Litauen er baseret på vurderingen af Litauens udkast til ajourført national energi- og klimaplan ([19]), som offentliggøres sammen med denne henstilling.

(18) Litauen bør tage behørigt hensyn til disse henstillinger ved udarbejdelsen af sin endelige ajourførte integrerede nationale energi- og klimaplan, der skal forelægges senest den 30. juni 2024.

*Henstillinger om overensstemmelsen med Unionens mål om klimaneutralitet og med målet om at sikre fremskridt med hensyn til klimatilpasning*

(19) I henhold til forordning (EU) 2021/1119 (den europæiske klimalov) skal Kommissionen vurdere de nationale foranstaltningers overensstemmelse med målet om klimaneutralitet og med målet om at sikre fremskridt med hensyn til klimatilpasning. Kommissionen har vurderet de litauiske foranstaltningers overensstemmelse med disse mål ([20]). Nedenstående henstillinger er baseret på denne vurdering. Litauen bør tage behørigt hensyn til nærværende henstillinger og følge op på dem i overensstemmelse med den europæiske klimalov.

(20) Forskellige EU-finansieringsinstrumenter kan mobiliseres for at finansiere tilpasningen. Når medlemsstaterne udformer deres nationale planer inden for rammerne af de relevante EU-fonde, bør de først og fremmest lægge vægt på modstandsdygtigheden over for klimaændringer. Ingen af udgifterne bør skade tilpasningen, dvs. øge sårbarheden hos støttemodtagere eller andre.

(21) Det lokale niveau råder over kompetencer, hvormed modstandsdygtigheden over for klimaændringer kan påvirkes mere generelt. Udarbejdelsen og gennemførelsen af subnationale tilpasningspolitikker er af stor betydning.

(22) Naturbaserede løsninger giver effektive og omkostningseffektive tilpasnings- og afbødningsmuligheder, hvis deres udbredelse fremmes gennem strategiske rammer, politikker og finansieringsmuligheder. De kan gennemføres uafhængigt eller integreres i andre tilpasnings- og afbødningsforanstaltninger i kombination med mere teknologiske eller infrastrukturbaserede løsninger. Ved gennemførelsen skal der tages hensyn til økosystemernes kompleksitet og de forventede virkninger af klimaændringerne, den lokale kontekst, de dertil knyttede interesser og værdier samt de socioøkonomiske forhold —

HENSTILLER, AT LITAUEN TAGER SKRIDT TIL AT:

**UDKASTET TIL AJOURFØRT INTEGRERET NATIONAL ENERGI- OG KLIMAPLAN I HENHOLD TIL FORORDNING (EU) 2018/1999**

1. Fastlægge omkostningseffektive supplerende politikker og foranstaltninger for at bygge bro over forskellen på 0,1 procentpoint med henblik på at nå det nationale drivhusgasmål på -21 % i 2030 i forhold til 2005-niveauerne i henhold til forordningen om indsatsfordeling og om nødvendigt præcisere, hvordan den fleksibilitet, der er mulig i henhold til forordningen om indsatsfordeling, vil blive anvendt til at sikre overholdelse. Supplere oplysningerne om politikkerne og foranstaltningerne med en klar redegørelse for deres anvendelsesområde, tidsplan og, hvor det er muligt, forventede virkning på reduktionen af drivhusgasemissioner, herunder for foranstaltninger i Unionens finansieringsprogrammer, f.eks. den fælles landbrugspolitik.

([18]) Konvention af 25. juni 1998 om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet (»Aarhuskonventionen«).

([19]) SWD(2023) 918.

([20]) EU-statusrapport om klimaindsatsen 2023 (COM(2023) 653 final) og arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om vurdering af fremskridt med hensyn til klimatilpasning i de enkelte medlemsstater i overensstemmelse med den europæiske klimalov (SWD(2023) 932).

2. Identificere mængden af $CO_2$-emissioner, der kan opsamles hvert år indtil 2030, herunder kilden. Fremlægge nærmere oplysninger om, hvordan den opsamlede $CO_2$ vil blive transporteret. Identificere den samlede $CO_2$-lagringskapacitet og de samlede injicerede mængder, der vil være til rådighed i 2030.

3. Medtage yderligere foranstaltninger i LULUCF-sektoren med nærmere oplysninger om tidsplanen og anvendelsesområdet herfor og en kvantificering af deres forventede virkninger, så det sikres, at drivhusgasoptagene reelt bringes i overensstemmelse med EU's 2030-mål for nettooptag på −310 Mt $CO_2$-ækvivalenter og med det landespecifikke mål for nettooptag på −661 kt $CO_2$-ækvivalenter fastlagt i forordning (EU) 2018/841. Fremlægge klare oplysninger om, hvordan offentlige midler (både EU-midler, herunder inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik, og statsstøtte) og private midler gennem ordninger vedrørende kulstofbindende dyrkning anvendes konsekvent og effektivt til at nå det nationale mål for nettooptag. Fremlægge oplysninger om status og nødvendige fremskridt med hensyn til at sikre forbedringer af datasættene på de højere niveauer/de geografisk eksplicitte datasæt med henblik på overvågning, rapportering og verifikation i overensstemmelse med bilag V, del 3, til forordning (EU) 2018/1999.

4. Fremlægge yderligere analyser af de relevante klimasårbarheder og -risici i forbindelse med opfyldelsen af de nationale målsætninger, mål og bidrag samt politikker og foranstaltninger inden for energiunionens forskellige dimensioner. Forelægge en bedre redegørelse for og kvantificering af sammenhængen med de specifikke målsætninger og politikker i energiunionen, der bør understøttes af tilpasningspolitikker og -foranstaltninger. Fastlægge yderligere tilpasningspolitikker og -foranstaltninger i tilstrækkelige detaljer til støtte for Litauens opfyldelse af nationale målsætninger, mål og bidrag inden for rammerne af energiunionen.

5. Fremlægge anslåede forløbskurver og en langsigtet plan for udbredelsen af teknologier for vedvarende energi over de næste 10 år, med en prognose frem til 2040. Medtage et vejledende mål for innovative teknologier for vedvarende energi senest i 2030 i overensstemmelse med direktiv (EU) 2018/2001 som ændret. Medtage specifikke mål for at bidrage til de vejledende delmål for bygninger og industri for 2030. Bekræfte, at fremskrivningerne i planen udgør det bindende mål for opvarmning og køling for 2021-2025 og 2026-2030. Angive, hvilket mål Litauen har til hensigt at nå i transportsektoren gennem forpligtelsen for brændstofleverandører, herunder ved hjælp af et delmål for avancerede biobrændstoffer og vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, idet det sikres, at minimumsniveauet for vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, overholdes i 2030. Bekræfte det bindende niveau for vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, i industrien i 2030.

6. Medtage detaljerede og kvantificerede politikker og foranstaltninger på en måde, der muliggør en rettidig og omkostningseffektiv opfyldelse af det nationale bidrag til Unionens bindende mål for vedvarende energi på mindst 42,5 % i 2030 og de kollektive bestræbelser på at øge det til 45 %. Navnlig beskrive teknologierne for vedvarende energi, for hvilke der er planer om at udpege »områder til fremskyndelse af vedvarende energi« med hurtigere og enklere procedurer. Beskrive yderligere foranstaltninger til sikring af en befordrende ramme for øget integration mellem el-, varme- og kølenet. Beskrive, hvordan forpligtelsen for brændstofleverandører i transportsektoren vil blive udformet, og medtage sammenlignelige foranstaltninger til at fremme brint i industrien og gøre EU klar til handel med vedvarende brint.

7. Medtage prognoser for efterspørgsel efter og udbud af bioenergi pr. sektor og tilvejebringe data om import af og kilden til skovbiomasse, der anvendes til energi. Medtage en vurdering af den indenlandske forsyning af skovbiomasse til energiformål i 2021-2030 i overensstemmelse med de styrkede bæredygtighedskriterier i artikel 29 i direktiv (EU) 2018/2001 som ændret og en vurdering af foreneligheden af den forventede anvendelse af skovbiomasse til energiproduktion med Litauens forpligtelser i henhold til den reviderede LULUCF-forordning, navnlig for 2026-2030, sammen med nationale foranstaltninger og politikker til sikring af en sådan forenelighed. Medtage yderligere foranstaltninger til fremme af bæredygtig produktion af biomethan i betragtning af Litauens muligheder for produktion af bæredygtig biogas/biomethan, profil for naturgasforbrug og eksisterende infrastruktur, udnyttelse af afgasset biomasse og biogene $CO_2$-anvendelser.

8. Fastsætte, så vidt det er muligt, en forventet tidsplan for de skridt, der skal føre til vedtagelsen af lovgivningsmæssige og ikkelovgivningsmæssige politikker og foranstaltninger til gennemførelse af bestemmelserne i direktiv (EU) 2018/2001 som ændret, navnlig hvad angår de foranstaltninger, der er nævnt i de foregående punkter.

9. Fastlægge fuldstændige politikker og foranstaltninger med henblik på at opnå de nationale bidrag til energieffektivitet, navnlig nærmere oplysninger om den rolle, som tilkommer den nationale energisparefond, jf. artikel 30 i direktiv (EU) 2023/1791, med hensyn til at bidrage til opfyldelsen af de nationale energieffektivitetsbidrag til EU's mål, herunder anvendelsen af finansielle instrumenter inden for rammerne af fonden.

10. Medtage et ajourført ambitionsniveau for at sikre en yderst energieffektiv og dekarboniseret national bygningsmasse og konvertere eksisterende bygninger til nulemissionsbygninger senest i 2050 samt medtage mellemliggende milepæle for 2030 og 2040 og en sammenligning med den seneste langsigtede renoveringsstrategi. Sikre overensstemmelse med hensyn til den forventede stigning i husholdningernes endelige energiforbrug og skøn over energibesparelser for bygninger i planen.

11. Styrke modstandsdygtigheden i energisystemet, navnlig ved at fastsætte et mål for udbredelsen af energilagring. Yderligere forklare, hvordan Litauen agter at fortsætte med at tilskynde til reduktion af gasefterspørgslen frem mod 2030. Vurdere tilstrækkeligheden af olieinfrastrukturen (raffinaderier, olielagre) i betragtning af det forventede fald i olieefterspørgslen og udviklingen hen imod kulstoffattige alternativer.

12. Fremlægge klare målsætninger og mål for efterspørgselsreaktion med henblik på at forbedre systemets fleksibilitet på baggrund af en vurdering af fleksibilitetsbehovene. Beskrive specifikke foranstaltninger til at lette integrationen af energisystemet i forbindelse med artikel 20a i direktiv (EU) 2018/2001 som ændret ved direktiv (EU) 2023/2413. Angive, hvordan Litauen vil udvikle mere konkurrencedygtige detailmarkeder og øge forbrugernes indflydelse på detailmarkedet.

13. Ajourføre vurderingen af situationen med hensyn til energifattigdom og målene for reduktion af energifattigdom som krævet i forordning (EU) 2018/1999 og under hensyntagen til henstilling (EU) 2023/2407.

14. Præcisere de nationale mål inden for forskning, innovation og konkurrenceevne yderligere med henblik på at indføre rene teknologier og fastlægge en kurs for 2030 og 2050 til støtte for dekarboniseringen af industrien og virksomhedernes omstilling til en klimaneutral og cirkulær økonomi. Fastlægge politikker for og foranstaltninger til fremme af udviklingen af projekter inden for nettonulteknologi, herunder projekter, der er relevante for energiintensive industrier. Redegøre for en forudsigelig og forenklet lovramme for tilladelsesprocedurer og for, hvordan adgangen til national finansiering vil blive forenklet, hvor det er nødvendigt. Fastlægge detaljerede politikker for og foranstaltninger til udvikling af færdigheder vedrørende ren energi og fremme åben handel inden for modstandsdygtige og bæredygtige forsyningskæder inden for nettonulkomponenter og -udstyr af central betydning.

15. Angive de reformer og foranstaltninger, der skal mobilisere de private investeringer, som er nødvendige for at nå energi- og klimamålene. Forbedre og udvide analysen af investeringsbehovene, så den omfatter et samlet og sammenhængende overblik over de aggregerede offentlige og private investeringsbehov pr. sektor. Supplere en top-down-tilgang for hele økonomien med en projektspecifik bottom-up-vurdering. Medtage en opdeling af de samlede investeringsbehov med yderligere oplysninger om de nationale, regionale og europæiske finansieringskilder samt private finansieringskilder, der skal mobiliseres. Tilføje en kort beskrivelse af den type finansiel støtteordning, der er valgt til gennemførelse af de politikker og foranstaltninger, som finansieres over det offentlige budget, og anvendelsen af blandede finansielle instrumenter, hvor der gøres brug af tilskud, lån, teknisk bistand, offentlige garantier, herunder de nationale erhvervsfremmende bankers rolle i de respektive ordninger, og/eller hvordan privat finansiering mobiliseres. Overveje omkostningseffektive overførsler til andre medlemsstater som finansieringskilde i henhold til forordningen om indsatsfordeling. Fremlægge en solid vurdering af de planlagte politikkers og foranstaltningers makroøkonomiske virkning.

16. Skitsere, hvordan de politikker og foranstaltninger, der er medtaget i den ajourførte plan, er i overensstemmelse med Litauens nationale genopretnings- og resiliensplan, herunder REPowerEU-kapitlet.

17. Redegøre nærmere for, hvordan og hvornår Litauen agter at udfase de resterende subsidier til fossile brændstoffer.

18. Fremlægge mere detaljerede oplysninger om de sociale, beskæftigelsesmæssige og færdighedsmæssige konsekvenser eller andre fordelingsmæssige virkninger af klima- og energiomstillingen og om de planlagte målsætninger, politikker og foranstaltninger til støtte for en retfærdig omstilling. Præcisere støtteformen, virkningen af initiativerne, målgrupperne og de øremærkede ressourcer under hensyntagen til Rådets henstilling om sikring af en retfærdig omstilling til klimaneutralitet ([21]). Medtage, så vidt det er muligt, flere elementer for at sikre et passende analytisk grundlag for udarbejdelsen af en fremtidig social klimaplan i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/955 ([22]), herunder oplysninger om, hvordan man vurderer, hvilke udfordringer og sociale virkninger emissionshandelssystemet for forbrænding af brændsel i bygninger, vejtransport og andre sektorer har for de mest sårbare, og hvordan potentielle støttemodtagere kan identificeres og en relevant politisk ramme fastlægges. Redegøre for, hvordan den politiske ramme, der er fastlagt i den nationale energi- og klimaplan, vil bidrage til udarbejdelsen af Litauens sociale klimaplan, og hvordan der sikres overensstemmelse mellem de to planer.

19. Udvide det allerede gode regionale samarbejde med nabomedlemsstater i Østersøområdet og inden for Gruppen på Højt Plan vedrørende Planen for Sammenkobling af Det Baltiske Energimarked, herunder om vedvarende energi, energieffektivitet og det indre marked, under hensyntagen til fælles udfordringer og fælles målsætninger. Fortsætte bestræbelserne på at få undertegnet den sidste resterende nødvendige bilaterale solidaritetsordning for gasforsyningssikkerhed med et naboland (Polen).

**DE NATIONALE FORANSTALTNINGERS OVERENSSTEMMELSE MED MÅLET OM KLIMANEUTRALITET OG MED MÅLET OM AT SIKRE FREMSKRIDT MED HENSYN TIL KLIMATILPASNING I HENHOLD TIL FORORDNING (EU) 2021/1119**

1. Lægge større vægt på hensynet til modstandsdygtighed over for klimaændringer ved anvendelsen af støtte fra Unionens finansieringsprogrammer såsom finansiering inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik, samhørighedspolitikken og andre relevante EU-midler. EU-midler bør anvendes på en sådan måde, at de øger modstandsdygtigheden over for klimaændringer og ikke øger sårbarheder (dvs. ikke gør væsentlig skade på tilpasningen).

2. Indføre mekanismer, der sikrer, at der udarbejdes regionale og lokale politikker, og at de regelmæssigt revideres og ajourføres.

3. Fremme naturbaserede løsninger og økosystembaseret tilpasning i nationale strategier, politikker og planer og foretage investeringer med henblik på deres udbredelse.

Udfærdiget i Bruxelles, den 18. december 2023.

*På Kommissionens vegne*
Kadri SIMSON
*Medlem af Kommissionen*

([21]) Rådets henstilling af 16. juni 2022 om sikring af en retfærdig omstilling til klimaneutralitet (EUT C 243 af 27.6.2022, s. 35).
([22]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/955 af 10. maj 2023 om oprettelse af en social klimafond og om ændring af forordning (EU) 2021/1060 (EUT L 130 af 16.5.2023, s. 1).